

"Největší výzvou jsou systémové změny, jejichž výsledkem bude funkční, efektivní a logická pomoc uprchlíkům," říká koordinátorka SOS Ukrajina pro Plzeňský kraj

19.1.2023 - Petra Burzová | Člověk v tísni

Jaké byly Tvoje začátky jako koordinátorky ukrajinské agendy Člověka v tísni v Plzeňském kraji?

Začínala jsem jako terénní pracovnice. Když vypukla válka na Ukrajině, přišlo za mnou vedení plzeňské pobočky Člověka v tísni s tím, zda bych si nechtěla vzít na starost ukrajinskou agendu a působit jako koordinátorka pro celý Plzeňský kraj. Tato práce mi dávala velký smysl, takže jsem souhlasila, že se toho ujmu. Měla jsem z toho trochu obavy, protože to bylo poměrně hektické období, všechno se dělo celkem rychle a práce bylo opravdu hodně. Doufám, že mohu říct, že jsem se v tom zorientovala docela rychle.

Mohla bys popsat, co se dělo po vypuknutí válečného konfliktu?

Na začátku to byl jeden velký zmatek. Nejprve jsme se v tom snažili všichni zorientovat a stanovit si cíle, které potřebujeme splnit. Rozdělili jsme si mezi sebou práci a začali jsme budovat ukrajinský tým. Vyhlásili jsme výběrová řízení na terénní pracovníky, kteří mluví ukrajinsky i česky, tak aby se dorozuměli s oběma stranami. Pak se začalo pracovat. Bylo to náročné, uprchlíků bylo opravdu hodně, před Krajským asistenčním centrem pro uprchlíky z Ukrajiny (KACPU) byly šílené fronty. Lidé tam stáli i přes noc. Člověk v tísni zásoboval běžence jídlem a pitím, poskytovali jsme humanitární pomoc, ošacení. Nabízeli jsme i psychologickou pomoc a morální podporu. Následně jsme začali lidem ve spolupráci s KACPU shánět ubytování. Byly tam výjimečné situace, například někteří lidé byli nemocní, potřebovali bydlet ihned, většinou byly maminky s dětmi po velmi dlouhé a studené cestě, to bylo hodně emočně náročné. Potom se pomalu začalo rozjíždět integrační centrum v Plzni.

Následně jsme začali pracovat na pomoci v dalších lokalitách, a to na Tachovsku, Klatovsku, ale nabízeli jsme pomoc i dalším obcím s rozšířenou působností.

Jaké jsou ve Tvé práci největší výzvy? S čím nejvíc bojujete?

Největšími výzvami jsou systémové změny, jejichž výsledkem bude funkční, efektivní a logická pomoc uprchlíkům, a dále pak docílení vzájemné komunikace a předávání relevantních informací mezi jednotlivými organizacemi a institucemi. To za tím dost pokulhává.

V současné době nejvíce bojujeme s nedostupností lékařské péče pro všechny věkové kategorie. Zdravotní péče je málo dostupná v tom smyslu, že je málo lékařů. To platí i pro občany České republiky, kteří mají leckdy problém sehnat například zubaře nebo dobrého pediatra. Pro Ukrajince je to o to těžší. Máme klienty a klientky, kteří mají těžká onkologická onemocnění, nemocné děti, které potřebují odbornou péči, ale i praktickou a není pro ně dostupná. Je to problém v celé ČR. Pro děti je v podstatě nemožné např. se nechat doočkovat, získat potvrzení od lékaře o způsobilosti k

účasti na plavání, sehnat klinickopsychologickou pomoc, atd. Navíc je zde problém jazykové bariéry, tudíž naši terénní pracovníci a tlumočníci doprovázejí klientky a klienty i k lékařům.

Pak jsou tu problémy spojené s agenturami práce, které provozují ubytovny. Tyto agentury mají často uzavřenou smlouvu o poskytnutí ubytování pro uprchlíky s Plzeňským krajem, a kraj posílá uprchlíky bydlet k nim na ubytovny. Tam si je některé agentury zaváží tak, aby pro ně pracovali. Když to odmítnou nebo v té práci skončí, tak je z těch ubytoven vyloučí, i když to z těchto důvodů nesmí udělat. Opravdu se často stává, že lidi zůstanou ze dne na den na ulici bez peněz, mnohdy mají zdravotní problémy. Tak se dostanou k nám do jednoho z integračních center, tam se jim snažíme najít nové bydlení. Stalo se nám několikrát, že nám tu skončili lidé, kteří tři dny spali například na nádraží, byli hladoví, neměli vůbec nic, agentura jim nevyplatila mzdu, někdy byli i okradení, takže skončili bez dokladů. Často byli ve špatném fyzickém i psychickém stavu. To se opakuje, tyto případy v různých variacích řešíme několikrát do měsíce.

Další oblastí je vzdělávání dětí, protože ty mají povinnou školní docházku na Ukrajině i v Česku, a je to pro ně hodně časově i psychicky náročné, navíc neumějí řeč. Tam se taky snažíme podat pomocnou ruku, poskytnout jim podporu v zařazení do vzdělávacího systému. Vzdělávání dětí má koordinátorsky a metodicky na starost kolegyně Mirka Haplová, která v této oblasti odvádí vynikající práci.

Jak vypadá pomoc ukrajinským uprchlíkům v Plzeňském kraji dnes?

V Plzeňském kraji provozujeme jako pobočka Člověka v tísní tři centra, dvě informační a jedno integrační centrum. V těchto centrech poskytujeme pomoc zhruba 1200 lidem měsíčně v rámci celého kraje. Největší integrační centrum je v Plzni v Dominikánské ulici 9. Zde spolupracujeme s neziskovými organizacemi Ponton z.s. a TADY A TEĎ, o. p. s. a městem Plzeň. Centrum má několik pater – uprchlíkům poskytujeme různé služby: psychologickou podporu, poradenství, humanitární hmotnou i potravinovou pomoc. Dále jsou tady adaptační skupiny, různé podpůrné skupiny pro děti i dospělé. Nabízíme například doučování, výuku češtiny, různé zájmové aktivity. Plánují se další aktivity pro dospělé i pro děti.

Dále máme informační centrum v Klatovech, ulice Krameriova 180. To má na starosti kolegyně Lýdie Kollrosová. Centrum je otevřené v pondělí a ve středu. Uprchlíkům zde nabízíme podobné služby jako v integračním centru v Plzni, poskytujeme jim základní informace, jak se zorientovat v sociálním systému, jak vyplnit různé formuláře, pomáháme jim získat humanitární dávky, bydlení, atd. Probíhá zde také výuka češtiny pro děti i pro dospělé. V centru působí i organizace ADRA a dále Ledovec s psychologickou pomocí.

Třetí centrum provozujeme v Tachově, T.G. Masaryka 1326, tam působí kolegyně Olena Dolechek a Olena Rejžková. Probíhá zde výuka češtiny, spolupráci jsme navázali s Českým červeným křížem, Charitou a organizací Kotec. Nabízíme sociální poradenství, pomáháme lidem získat humanitární dávku, sehnat bydlení, lékaře, nabízíme psychologickou pomoc ve spolupráci s Ledovcem.

Mimo tyto centra pomoci se snažíme spolupracovat s ORP v celém kraji v rámci našich personálních možností. Někde je spolupráce skvělá, některé obce se tváří nepřístupně a naši pomoc odmítají.

Jaké jsou aktuální plány? Na čem momentálně pracujete?

Plánujeme určitě dál pomáhat a být tu pro ty, kteří nás potřebují. Dále máme v plánu monitoring zaměřený na děti, které vypadly ze vzdělávacího systému. Chtěli bychom zjistit, proč tam nejsou a poskytnout jim relevantní podporu. Plánujeme rozšířit integrační centrum v Plzni, rozšířit zdejší aktivity a služby, postupně vzniká klub pro mladé, kde by mohli trávit čas a vyhnout se tak rizikovým

aktivitám, rozjíždí se seniorský klub. Plány se mění podle aktuální potřeby, každou chvíli řešíme něco jiného. Nejdřív jsme se nejvíce soustředili na bydlení, aktuálně zase řešíme lékařskou dostupnost, shánění práce, výuku češtiny pro dospělé, a v neposlední řadě vzdělávání dětí.

Jak velký je tým pracovníků, kteří se starají o služby pro válečné uprchlice a uprchlíky v Plzeňském kraji?

Je to cca 35 lidí. Chtěla bych poděkovat ale všem, kteří se věnují práci v této agendě v celé organizaci ČVT, spolupracujeme a pomáháme si totiž vzájemně napříč celou ČR. Tato práce je psychicky i časově velmi náročná, a moc si jejich práce vážím.

<https://www.clovekvtisni.cz/nejvetsi-vyzvou-jsou-systemove-zmeny-9908gp>